

עים או פוגמים ביכולתו ובהתאמתו למיבצעים "רגילים". מיותר להוסיף, שאין בקביעות אלו אפילו שמץ מקר ריות. כולן אמיתיות משופשפות, מוכרות, עתיקות ומר כחות. המיושמות מקדמא דנא עליידי כל הצבאות, בכל המלחמות. יוצא הדופן האחד והיחיד הוא צה"ל, המכשיר את החי"ר שלו להצלחות במיני פעולות ועירות של פשי טות, חדירות ופגזים בעומק — על חשבון הכשרתו ותכנתו ללחימה בשדה הקרב הממשי, מול כוחות-השדה של האויב, ובמיסגרת כוחות-השדה שלנו.

מקורה ההיסטורי של הרעה נעוץ בתולדות הצנחנים ובבסיס האירגוני (היחידתי) והמנטליה-מיקצועי שממנו צמח. נסיבות אנהרונסטיות אלה משפיעות עדיין על הצנחנים, וקובעות את אופי תפיסת-המלחמה שלהם ואת סדר-העדיפויות המשתמע ממנה, במידה העשויה לעורר פליאה, שהרי כבר אין ולא כלום בינו ובין הנסיבות.

הצנחנים הצטיינו בין כל המלחמות, ונחלו כישלונות חרוצים בכל המלחמות

שבהן נדרשו ויידרשו הצנחנים לפעול. בתפקדם כמרכיב קבוע ועיקרי —

של אלמנט החי"ר בכוחות-השדה של צה"ל. ההסבר לתופעה משונה זו, החסרה כל תקדים וגם הגיון, יימצא — כרגיל — באי-מיקצועיותם של הצנחנים, השוללת מהם את הסיכוי לעצב ולהפעיל קריטריונים נכונים לשם בחינת עצמם ולחימתם. הפקת המסקנות הנכונות ויישומן. באופן זה יכולים הם להישאר, בורים אך מאושרים, ברמת "העוץ, הרימונים וכמה חברה טובים, בלילה" — וגם אחרי קסטרו-פוט-מיקצועיות כמו המיתלה, גיבעת-התחמושת והחווה הסינית, שלמים הם עם עצמם, משוכנעים שעשו ככל הניתן, מייחלים לעוד איזושהי פשיטה טובה; ואם בכל זאת מכרסמים בהם אלה פיקפוקים ותהיות, אין הדבר נאה להם שיתנו לכך ביטוי, שמא ייחשבו "משמיצים" (סכ"ר) רת-הלוע אצל הצנחנים, בעיקר הוותיקים, גם ביחס למה שנתפס בעיניהם כביוניות גוראים — כמו פרשת הלחימה בסואץ — היא תופעה הראויה למחקר סוציולוגי.

אבדות 50%

הצנחנים בצה"ל — מושג זה הולם אותם הרבה יותר מאשר "חיל" — נולד פעמיים. הלידה הראשונה אירעה במלחמת העצמאות ואין בה חשיבות, כי היילוד היה נפל. הלידה האמיתית, השנייה, התרחשה ב-1954, שעה שמשה דיין, הרמטכ"ל דאז, סיר סח את גדודי-הצנחנים כולו ל"יחידה 101" הועירה, ואת הגוף המאוחד כפף לאריאל שרון (מג"ד הצנחנים, ה" בכיר משרון, יהודה הררי, עוב).

הקאריירה של דיין, כשרשרת של זכגנים, משוכצת, בצד זכגנים כושלים ומכשולים, גם בכמה זכגנים מוצלחים ומבריקים מאד. אחד

מהזכו — ובמישור הצבאי, ודאי החשוב והמוצלח ביותר — היה הולדתם-מחדש של הצנחנים.

צה"ל, שקיבל דיין, היה צבא ירוד, בעיקר — וקודם כל — במוראל וברוח-הלחימה. שפיפות זו היתה תור צאה של ההידרדרות שבעיקבות מלחמת-העצמאות, שעה שהוותיקים עזבו והשורות מלאו עולים חדשים. אבל אלמנט מרכזי אחד ירש צה"ל עוד מתש"ח — חוסר-התקפיות. עד שאנו משווים את צבאות-ערב פעם וכיום, מן הדין שזכור כי רוב משך מלחמת-העצמאות היו הם התוקפים — לא רק איסטרטגית, אלא גם טאקטית, ואנו היינו המתגוננים. מחוץ לשלבים המסיימים של המלחמה ולפעולות בודדות ובולטות קודם לכן — כמו

זרים בשדה-הקרב המכריע

הצנחנים הוסיפו להקדיש את כל מירצם לפעולות קומנדו, נמצאו בלתי-מתאימים בשדה-הקרב המודרני הסדיר. בתמונה: רפאל ("רפול") איתן (מימין) בטור משוריין של צנחנים בתרגיל. משוריין אמ"ל צרפתי מאחרי שרמו.

הצנחנים הפכו 101 אם כי רשמית צורפו אנשי 101 לצנחנים, קרה, למעשה, ההיפך. התמונה משקפת את המצב שנוצר: כנפי הצנחנים הודבקו לבגדים המרושלים של-היחידה-לפעולות-מיוחדות. מימין: מאיר הר-ציון, בחולצה רוסית לבנה מתחת לבאטל-דרס הצבאי.

כיבוש הגליל המרכזי והעליון במיבצע-בזק משוריין — השתבח צה"ל בעיקר בפעולות-התגוננות. המושג "דבי" קות במטרה/במשימה" פורש וגם י"ושם, בהתקפה, באור פן המתון ביותר.

יחידות, גם "נבחרות" — כמו הפלמ"ח או גיבעתי — היו לעיתים חדלות מהתקפה לאחר שסבלו אבדות, שבמונחי צה"ל של ימינו נחשבות אפסיות.

תופעות של התקפה עיקשה, הסתערות אחרי הסתערות, עד לכיבוש היעד, ולמרות אבדות כבדות ומצטבי רות, הפכו בששת-הימים וביום הכיפורים תופעה קבועה וטבעית בצה"ל (המבשרות היו התקפת הצנחנים במיתלה והתקפת גדוד השיריון של ברן באבו-עגילה, שתיון ב"קדש"). לא כזה היה צה"ל של תש"ח, והאבדות באותם קרבות-התקפה שנתפרסמו או בשל מחירים הי גבוה — כמו לטרון או הראדאר — נגרמו בשעת הנסיגה וביגלה, לא בעת ההסתערות ומפני שנוחלה באור רח החלטי.

בשנות ה-50' הראשונות נחלו כל יחידות צה"ל ביוניות חמורים ומבישים ביותר, שמות כמו תל-מוטי-לה, פלמה ומקומות אחרים, שם תקפו כוחות של צה"ל ונהדפו — לעיתים בידי שומרי-לילה של כפרים ערי ביים — הפכו כתמיד-ראון; וחמור מזאת, הם לא ייצגו

בהשוואה לקרב רגיל של חי"ר בשדה-קרב מודרני היה "מיבצע יונתן" דומה לפיקניק

מיקרים בודדים ויוצאי-דופן, אלא שיקפו את רוח-הלחימה מה הנכאה והירודה ששררה או בכוחות-השדה של צה"ל, וגם את היעדר הביטחון-העצמי בהן.

דיין ראה הכרח דחוף לשנות את המצב מיסודי; וקודם כל, לצקת רוח חדשה ואיתנה בצה"ל. מצב זה מוכר למדי בהיסטוריה הצבאית, וכן גם שתי הדרכים העיקריות לפיתרון: האחת, שיפור הדרגתי של כל הכוחות, הדורש מאמץ כולל ומושך, בגיורה רחבה, הדרך השנייה גורסת הקמת "כוח-מוביל" נבחר, שבי צועיו ישמשו דוגמה, תמריץ ועידוד לשאר הצבא. לכל אחת משתי הדרכים יתרונות ומיגבלות משלה, והבחירה ביניהן צריכה ליפול לפי נסיבות כל מיקרה. דיין לא היה מעודד מומחה גדול בהיסטוריה צבאית, אבל הוא נטה ל"נבחרות" ובחר בפיתרון זה. במיקרה זה הוליי כוהו האינסטינקטים שלו נכונה, מה גם שאת תפקיד "הכוח המוביל" הטיל על הכוח המאוחד, שעוצב על-ידי שרון.

דיין אסר, באורח שרירותי — שאז בוודאי

(המשך בעמוד 43)